

Příběh kapky: cesta Jaroslava Heyrovského k Nobelově ceně

http://www.heyrovsky.cz

Rodný dům Na Kocandě v Praze

Tátněk měl velkou radost, když jsem se po třech holkách narodil já a potom bráška Leo. To ale ještě nevěděli, co všechno spolu časem vyvedeme.

dým salmiaku
kyselina solná
čpavek

To jsem já

Když jsme zrovna nedělali pokusy, nalezli s tátníkem po horách nebo nehráli na letné fotbal, cvičil jsem na klavír u Bertý Škrupové. Ale že chci jít studovat chemii a fyziku mi bylo jasné už od dětství 😊

Jako kluci jsme často dělali s Leem různé pokusy. Jednou se zvláště vydařilo - dýmem salmiaku jsme zamořili celý dům. Tak jsme se pak na nějakou dobu raději věnovali fyzice. Opravili jsme si vyřazený univerzitní rentgen a rentgenovali vše možné, zajímavé byly naše ruce 😊

B. Kučera
B. Brauner

Studium na univerzitě jsem zahájil v Praze. Zde jsem potkal skvělé profesory: chemika Braunera a fyzika Kučera. Ale táhlo mě to do Anglie, za fyzikální chemii. Tak jsem odjel do Londýna, vystudoval a stal se bakalářem.

Moje další studia ale v roce 1914 přerušila válka. Po prázdninách jsem se nemohl vrátit do Anglie, protože mne čekal nástup na frontu.

Když jsem narukoval do Tábora, sloužil jsem u rentgenu a v lékárně. Po večerech jsem sepsal vědeckou práci a občas odpoledne zašel na návštěvu ke Kořánovým, našim vzdáleným příbuzným.

University College London

S mlouu Marií jsme hrávali čtyřručně na klavír. Tenkrát jsme ani jeden netušil, že klavír jednou vymění za psací stroj, až mi jako moje žena bude pomáhat s psaním vědeckých prací.

Svatební foto

Po válce jsme se s Marií zase potkali. To již studovala na univerzitě a já bádal v laboratoři nad kapkami rtuti. Chodili jsme spolu do divadla, na koncerty, hráli zase čtyřručně na klavír... A brzy se stala mojí ženou.

Nádobka se rtutí

Kap-kap-kap-kap-kap...
Změš PROUD!!!!!!!!!!!!

G znamená galvanometr

Kolikrát večer a já zase seděl za stolem s aparaturou a počítal kapky rtuti odkapávající do roztoku rozpouštěné soli. Lesklá kovová rtuť si klidně odkapávala do kádinky, a čísla, která jsem vypočítala a vynesl do grafu, zase ukazovala, že je tam CHYBA !!!!
A to mě rozčililo. Rozhodl jsem se konečně skoncovat s vážením kapek rtuti a podívat se na to, jaký tam teče proud 😊

Zaběhl jsem si k profesorovi Závíškovi pro zrcátkový GALVANOMETR a začal jsem konečně měřit PROUD. Dostával jsem klikaté stoupající čáry, jakési vlny. Michal jsem další roztoky a měřil a měřil, porovnával křivky..... Pak mi z těch čísel a čar najednou došlo, co se tam děje !!!!

Bylo mi jasné, že bude třeba měřit přístrojem a ten musím vymyslet, navrhnout a nechat sestavit. A pak vznikaly další dokonalejší přístroje a tak to šlo celé roky. Nebyla laboratoř, kde by chyběl nějaký náš POLAROGRAF.

Work finish, publish

Napsal jsem o svém výzkumu článek a vědci po celém světě, stejně jako já, pochopili, že jsem objevil úplně novou vědeckou metodu: umí totiž najít, co je v roztoku za látky a kolik jich tam je (hustý že?) 😊

Tak jsem v zimě v roce 1922 objevil POLAROGRAFII 😊😊😊

Tohle je moje zlatá Nobelova medaile (1ic a rub) a diplom.

O tom, že dostanu Nobelovu cenu, jsem se dozvěděl z telegramu. Musel jsem si nechat ušít frak, připravit přednášku a k 10. prosinci 1929 odletět do Švédska.

Spolu se mnou dostali své medaile i další pánové: S. Ochoa, A. Kornberg a O. Chamberlain (nahore) a P. N. Baker, S. Quasimodo a E.G. Segre (dole).

WORK-FINISH-PUBLISH: Práce vědce je o myšlenkách, měřeních, sepsování a zveřejňování výsledků. A při tom vyřeší řadu problémů a vznikají nové objevy. Tak to jde pořád dokola, celý život.

Jako kluk jsem dělal pokusy, jako vědec taky. Můj život byl plný objevů a stál za to 😊😊😊

Potkal jsem skvělou ženu a strávil s ní celý život. I moje dvě děti a spousta studentů, co jsem učil a vychovával pro vědu, mi udělala radost 😊😊😊

Ve svém životě jsem potkal skvělé lidi, třeba Japonce Masuzo Šikatu, se kterým jsme navrhli první polarograf 😊😊😊

Neměnil bych 😊😊😊

Příběh kapky
Jaroslav Heyrovský
putovní výstava

Plakát vytvořili v rámci stáže v projektu Otevřená věda AV ČR Květa Stejskalová a Daniela Kořánová.